

Uttalelser gitt i høring av planprogram for rullering av kommunedelplan for energi, klima og miljø.

Forslag til planprogram for rullering av kommunedelplan for energi, klima og miljø ble lagt ut til offentlig ettersyn og sendt på høring til berørte parter den 17.03.2023. Høringsfrist ble satt til 5. mai 2023.

Her gjengis samtlige høringsuttalelser med administrasjonens kommentarer.

Innhold

Uttalelser gitt i høring av planprogram for rullering av kommunedelplan for energi, klima og miljø. ...	1
Eksterne innspill	2
Kystverket.....	2
Sametinget	2
Troms og Finnmark fylkeskommune	3
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	6
Nord Fiskarlag.....	9
Visjona AS.....	10
Jaro As	11
Langfjorden bygdelag	11
Interne innspill.....	12
Kommunalteknikk.....	12
Kommuneoverlegen	13

Eksterne innspill

Kystverket

Sjøtransporten i Alta utgjør om lag 13 % av utslippene. Sjøtransportens konkurransefortrinn er å tilby effektiv og sikker godstransport i større enheter, i hovedsak for å dekke næringslivets behov. Kystverket ønsker å fremme sjøtransporten, da den ansees som en effektiv og miljøvennlig transportform.

Planmyndighet oppfordres til konkret å se på mulighetene for å overføre gods fra vei til sjø der det gir utslippsgevinst, samtidig som det ses på hvordan Alta kommune kan legge til rette for at sjøtransport av både gods og passasjerer reduserer miljøskadelige utslipp. Informasjon om sjøtrafikk, havner, farleder m.m. er tilgjengelig fra www.kystinfo.no samt at www.barentswatch.no også kan være en nyttig ressurs.

Kystverket har ingen videre innspill til planprogrammet slik det foreligger. Vi ber om å inkluderes videre i planprosessen.

Administrasjonens kommentar:

Alta kommune ønsker å bidra med å tilrettelegge for klimavennlig transport. Dette vil vi ta med i arbeidet med planen.

Sametinget

Sametinget mener det positivt at kommuner aktivt jobber for samfunnsutvikling som reduserer klimautslipp, fører til mer effektiv bruk av ressurser og setter fokus på sirkulærøkonomi.

Kommunen vurderer innledningsvis at planen ikke kommer til å berøre samiske interesser direkte og er dermed ikke omfattet av samelovens §4 om konsultasjoner. Sametinget bemerker seg to ting vedrørende dette. Før det første ønsker kommunen at arbeidet resulterer til større andel av fornybar energi. Utbygging av ny produksjonskapasitet av fornybar energi vil kunne ha direkte konsekvenser for samiske interesser. Både energiproduksjon i form av vann- eller vindkraft samt overføringslinjer er arealkrevende og vil ha store konsekvenser for naturgrunlaget for samisk kultur og næringsutøvelse. Dersom kommunen aktivt velger å jobbe for etablering av ny vann eller vindkraft i kommunen som en del av strategier eller tiltak i planen vil dette kunne falle inn under konsultasjonsplikten.

For det andre ønsker kommunen å utarbeide føringer til klimatilpasning. Samiske næringer som landbruk, fjordfiske og reindrift vil bli sterkt berørt av klimaendringer og det vil være behov for klimatilpasningstiltak i fremtiden. Sametinget anmoder kommunen å tenke bredt ved utarbeidelse av retningslinjer til klimatilpasning og involvere samiske næringer i det arbeidet, og eventuelt vurdere behovet for konsultasjoner underveis. Et nyttig verktøy i denne sammenheng kan være Miljødirektoratets veileder Klimatilpasning for reindriften. Klimatilpasning reindrift - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no) Samerådet har på bestilling av Sametinget utarbeidet en rapport som beskriver klimaendringenes konsekvenser i Sápmi. Rapporten vil kunne være en nyttig del av kunnskapsgrunlaget for kommunedelplanen. Samerådets klimarapport «Klimaendringer i Sápmi - en oversikt og veien videre» - Sámedigge (sametinget.no)

For øvrig legger kommunen opp til en bred medvirkning fra kommunens innbyggere. Vi minner kommunen om særlig plikt til å legge til rette for medvirkning av den samiske befolkningen i kommunen.

Administrasjonens kommentar:

Innspillet tas til orientering. Fornybar energi er viktig i det grønne skiftet. I denne planen vil vi se på muligheten for å utnytte/ bygge ut fornybar energi på allerede utbygd infrastruktur. F.eks. solceller på kommunale bygg. Ulike løsninger som reduserer energibehovet til bygg og transport vil også undersøkes. Utbygging av nye arealer for fornybar energi er ikke en del av denne planarbeidet.

Temaet klimatilpasning tas ikke med i denne planen, men temaet behandles i kommuneplanen og kommunens risiko og sårbarhets analyse.

Troms og Finnmark fylkeskommune

Generelle tilbakemeldinger

FNs bærekraftsmål er overordnede mål for bærekraftig utvikling hvor alle verdens land må gå sammen for å oppfylle disse. Det kan ikke utelukkende vedtas nasjonale og regionale planer, men også lokale planer med tiltak og handling er viktig for at vi skal nå utslippsmålene, redusere tap av biologisk mangfold og urørt natur. Troms og Finnmark fylkeskommune stiller seg svært positiv til at Alta kommune har egen kommunedelplan for energi, klima og miljø, og at denne nå skal revideres. Det er en god vurdering av kommunen å intensivere plan og tiltak for å i større grad oppnå målene som settes.

Tiltak og mål for kommunens klimaarbeid

Fylkeskommune deler kommune sitt syn på at forankring og implementering i hele kommunens administrasjon og politiske ledelse er viktig. Det er i disse leddene det foreligger beslutningsmyndighet, tilrettelegges for planarbeid og prosesser som kan lede frem til ønsket måloppnåelse. Troms og Finnmark fylkeskommune vurderer at kommunen ikke bør senke de opprinnelige målene, samt at vi støtter kommunen å bruke 2009 tallene som referanseverdier dersom det ikke er god nok data tilbake til 1990. Det er viktig at det er målbart for å se og faktiske oppnå resultater. Det er samtidig av relevans at målene ikke senkes eller forenkles på bakgrunn av dette. Det er viktig at kommunedelplanen, og spesielt handlingsplanene har målbare tiltak.

Kommunenes oppgave er å legge til rette for dens innbyggere i å gjøre gode klimavennlige valg. Dette kan innebære gode kollektivtilbud, utviklede gang og sykkelmuligheter og gi husstander renovasjon som sørger for at avfallssortering er enkelt. Alta kommune påpeker en rekke viktig forutsetninger for et godt planarbeid og ikke minste for en god forankring og implementering av planen i Altasamfunnet; nemlig bred forankring og tett dialog. utfordringene knyttet til klimaendringer og energibehov berører samtlige individer, men kostandene vil fordele seg ulikt. Det er på bakgrunn av dette også viktig å reflektere og handle utifra et prinsipp om klimarettferdighet.

Tema og problemstillinger som bør vurderes i revisjonsarbeidet

Planprogrammet peker på fem områder hvor Alta kommune vurderer det er størst utslipp i dag og hvor potensialet for reduksjon er størst; transport, sirkulærøkonomi, landbruk, næringsliv og bygg-

og anlegg. Fylkeskommunen er enig i kommunens vurdering i at dette er fem områder som er viktig å ta tak i. Når det gjelder området bygg og anlegg vil fylkeskommunen legge til at det videre i planarbeidet også bør legges vekt på ivaretagelse av allerede eksisterende bygningsmasse fremfor utelukkende å øke kravene til nybygg og anleggsbransjen for å redusere utslipp. Følgende innspill fra kulturminneforvaltningen bør tas med i det videre planarbeidet; Uavhengig av kulturhistorisk verdi, vil en bygning alltid ha en materiell verdi så lenge potensialet for istandsetting og videre bruk er til stede. Det produseres 1,95 millioner tonn avfall fra byggeaktivitet i Norge, og dette utgjør 25 % av landets totale avfallsproduksjon. Mesteparten av avfallet fra bygningsarbeid kommer nettopp fra nedrivning av eksisterende bygningsmasse. Vi kan altså oppnå store miljømessige gevinster ved å tilpasse eksisterende bygninger til nye behov og ny bruk, framfor å rive dem ned og bygge noe helt nytt. Gjennom vedlikehold og oppgradering, samt til- og påbygging av allerede eksisterende bygninger vil også miljøet spares for alle klimagassutslippene som følger med rivningsarbeidet. I tillegg spares vi for utslippene som ville fulgt med produksjon og transport av de bygningsdelene som gjenbrukes. Mer informasjon om miljøgevinsten knyttet til gjenbruk av bygninger finnes for eksempel på følgende nettsider:

<https://www.riksantikvaren.no/siste-nytt/pressemeldinger/bevaring-med-klimagevinst/>

<https://byggalliansen.no/kunnskapssenter/publikasjoner/publikasjoner-tenk-deg-om-for-du-river/>

Ved å ta vare på eksisterende bygningsmasse, og tenke gjenbruk når man har behov for lokaler og boliger, vil man både ta vare på kulturminner/kulturmiljø med mulig høy kulturminneverdi og klimaet. Dette er vurderinger Alta kommune bør gjøre og innlemme i videre arbeid med tiltak knyttet til kommunedelplan for klima, miljø og energi.

Regionale vannforvaltningsplaner og vannforskriften

Troms og Finnmark fylkeskommune er vannregionmyndighet for Troms og Finnmark vannregion. Regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram for planperiode 2022-2027 er godkjent av departementene, og skal legges til grunn for kommunal, regional og statlig planlegging. Planen setter konkrete miljømål for alt vann, både elver, innsjøer, kystvann og grunnvann. Planen er tilgjengelig på fylkeskommunen sine nettsider under gjeldende planer og strategier. Vannforskriften § 4 sier at tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenoprettes, med sikte på at vannforekomstene skal ha god eller svært god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Kommunen har som planmyndighet ansvaret for at miljømålene og hensynet til vannmiljø innesluttet i planarbeidet på alle nivåer. Dette forutsetter at den enkelte kommune jobber systematisk med miljøtiltak og ivaretar vannmiljøet aktivt gjennom sin samfunns- og arealplanlegging. For ytterligere informasjon om kommunens rolle i vannforvaltningsarbeidet vises det til nasjonale føringer for oppdatering av regionale vannforvaltningsplaner og Klima- og miljødepartementet sin presisering av kommunene sine oppgaver og ansvar i vannforvaltningen.

Vannforvaltning i kommunedelplan for klima, energi og miljø

Vannforvaltningsarbeidet er et tverrfaglig tema, og har betydning for områder som naturmangfold, forurensning, klimaendringer og folkehelse. Kommunedelplanen for klima, energi og miljø bør ha en tydelig kobling opp mot vannforskriften og de regionale vannforvaltningsplanene for Troms og Finnmark vannregion. Kommunens ansvar i vannforvaltningsarbeidet kan med fordel synliggjøres. Dette ved å vise til nasjonale føringer og presisering nevnt ovenfor. Kommunedelplanen bør ha en overordnet målsetning om hvordan kommunen ønsker å forvalte sitt vannmiljø. Eksempel på en slik målsetning er: «Kommunen har som målsetning om at alle vannforekomster skal ha god eller svært god miljøtilstand. Inngrep eller aktiviteter som berører vann og vassdrag, kyst og fjord negativt skal unngås og reverseres». Hvordan kommunen skal oppnå denne målsetningen bør konkretiseres ytterligere etter lokale utfordringer og forhold.

Planprogrammet setter et tydelig fokus på klimaendringer og klimatilpasning. Klimaendringer handler mye om endringer i vann, og kan få betydning for vannforekomstenes kjemiske, økologiske og hygieniske tilstand. Det er svært viktig at vannforvaltning og vannforskriften er et integrert tema i kommunens videre arbeid med klimatilpasning.

Kunnskapsgrunnlag og veiledning

Alta kommune er en del av Alta, Kautokeino, Loppa og Stjernøya vannområde. For dette vannområdet er det utarbeidet interkommunale dokumenter hva gjelder hovedutfordringer for vannmiljøet og tiltaksprogram for planperiode 2022-2027. Kunnskapsgrunnlag, utfordringer og tiltak som kommer fram i disse dokumentene bør legges til grunn og omtales. Detaljert informasjon om de enkelte vannforekomstenes miljøtilstand, påvirkninger og miljømål er tilgjengelig i databasen Vann-Nett. Kommunen oppfordres til aktiv bruk av Miljødirektoratets digitale veileder om vannmiljø i arealplanlegging. Veilederen inneholder gode råd og eksempler på hvordan vannmiljø kan følges opp og ivaretas i kommunal plansammenheng.

Folkehelse i kommunale planer

Troms og Finnmark fylkeskommune oppfordrer kommunen til å belyse tematikken knyttet til blant annet folkehelse som gjennomgående tema i planarbeidet. Folkehelseloven har som formål å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer helse, trivsel og utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelseloven bygger på fem grunnleggende prinsipper: Utjevne sosiale helseforskjeller, «helse i alt vi gjør», bærekraftig utvikling, føre-var og medvirkning. Utjevning handler om at helse er ulikt fordelt mellom sosiale grupper i befolkningen, og de tiltak som gjøres for å redusere ulikhetene. Prinsippet om utjevning har konsekvenser for politikktutforming på alle nivåer og i alle sektorer. Lokale beslutninger påvirker oppvekst og levekår, livskvalitet og helseatferd. Befolkningens helse skal være et hovedhensyn i all kommunal planlegging. I kommunens planprogram før ulike faktorer vurderes, blant annet:

- a) Miljømessig rettferdighet og helserisiko (støy, forurensning, utslipp, stråling, trafiksikkerhet, klimautfordringer som overvann, samt andre risikofaktorer).
- b) Områdernes attraktivitet (positive og negative faktorer i bolig-, sentrums-, friluft- og oppholdsområder).
- c) Tilgang til gode friluft- og aktivitetsområder og grønnstruktur.

Folkehelseloven er samordnet med plan- og bygningsloven, som er det generelle regelverket for å fremme bærekraftig utvikling til det beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner (jf. plb § 1-1).

Sammenheng mellom klima og helse er tydelig, noe som ble ytterligere bekreftet av den siste rapporten til FNs klimapanel. Menneskelig aktivitet forårsaker klimaendringer som blant annet fører til at ekstremvær blir mer vanlig og mer alvorlig. Økte nedbørsmengder, tørkeperioder og hetebølger påvirker befolkningens fysiske og psykiske helse, og evnen til å dyrke mat og ivareta beiteområder blir mer utfordrende (jf. Meld. St. 15, 2022-2023).

Ifølge Verdens helseorganisasjon er klimaendringer den største trusselen mot folkehelsen globalt, men klimaendringer er også en trussel for folkehelsen nasjonalt (jf. Meld. St. 15, 2022-2023). Troms og Finnmark fylkeskommune anbefaler at folkehelse synliggjøres mer i klima- og miljøplanen. I meldingen kommer det frem forventninger og anbefalinger til kommunene. Troms og Finnmark

fylkeskommune oppfordrer Alta kommune til å gjennomgå «Folkehelsemeldingen» og hensyntar forventningene og anbefalingene i sitt planarbeid.

Medvirkning

Medvirkning er som Alta kommune påpeker svært viktig og essensielt for å få en god plan som er godt forankret, ikke bare hos de som arbeider med utformingen av den, men ikke minst de aktører som vil bære en del av arbeidet og belastningen en omstilling til et mer klimavennlig samfunn vil medføre. I tillegg til dette er det selvsagt viktig at hver og en av innbyggerne i et lokalsamfunn er kjent med, føler eierskap til og handler i tråd med planen for best mulig måloppnåelse.

Alta kommune peker selv på flere aktuelle arenaer for medvirkning. Disse er fylkeskommunen enig i, og viser spesielt til at det er viktig å nå ut til de gruppene som potensielt vil kunne komme i større konflikter med tiltak enn andre. Dette kan for eksempel være transportnæring, akvakultur eller samiske interesser med flere. Barn og unge sin medvirkning er også svært viktig å ivareta på en god måte. Vi viser til Statsforvalteren som ivaretar et spesielt hensyn knyttet til barn og unges medvirkning.

Det vil også være slik som det påpekes i høringsforslaget at interessen for å mene noe om arbeidet er størst senere i prosessen da rammene gjerne er satt mer enn i planprogramarbeidet.

Fylkeskommunen oppfordrer Alta kommune til å påse at det er kommet inn innspill og synspunkter fra relevante aktører og interessenter allerede i denne prosessen før planarbeidet tas videre. Troms og Finnmark fylkeskommune ønsker Alta kommune lykke til videre i det viktige arbeidet.

Administrasjonens kommentar:

Troms og Finnmark fylkeskommune har nyttige innspill om målsetninger, målbare mål, klimatiltak med mere. Disse tas med videre i arbeidet med planen.

Vannforvaltning

Fylkeskommunen oppfordrer kommunen til å sette mål for vannforvaltning og inkludere dette i kommunedelplan for klima, energi og miljø. Vannforvaltning er et viktig tema der mye av myndigheten til å følge opp lovverket ligger hos andre enn kommunen. Gjennom vanddirektivet og vannforskriften er det satt nasjonale mål for å sikre god tilstand for vannforekomstene våre. Vi vurderer at dette gir god ivaretagelse av vannforvaltningen i kommunen og ønsker ikke å ta tema vannforvaltning inn i kommunedelplanen.

Folkehelse i kommunale planer

Folkehelse er et viktig tema som indirekte også berøres i kommunedelplan for klima, energi og miljø. Vi er enige i at klima påvirker helse. For å begrense planens omfang begrenser vi den til å gjelde arbeidet med å redusere klimagassutslippene våre.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Innspill til overordnede føringer for planarbeidet:

Det vises i planprogrammet til føringer og rammer for det videre planarbeidet. Vi savner her at det refereres til regionalt planverk med betydning for kommunenes klimaarbeid, herunder regional planstrategi for Troms og Finnmark og Regional plan for klimaomstilling i Finnmark som er under utarbeidelse. Det er viktig at kommunene også referer og ser til disse dokumentene i sitt arbeid med klimaplanen, da de er med på å legge føringer for innhold og retning i kommunenes planer.

Innspill til sentrale temaer for det videre planarbeidet:

Klimatilpasning

Det framkommer litt uklart hvorvidt klimatilpasning skal være et tema for planarbeidet. Under formålskapitlet i forslag til planprogram sies det at: Denne planen skal beskrive føringer og rammebetingelser for kommunens klimapolitikk; energiforbruk og klimagassutslipp i Alta, klimatilpasning, mål og strategier. Men det vises ikke andre plasser i planprogrammet til at klimaendringene og behovet for tilpasning til disse spesifikt skal omhandles i planen. Vi oppfordrer dere til å være tydeligere på dette i planprogrammet.

Dersom klimatilpasning ikke skal inngå i planen, må kommunen sørge for at tematikken og kravene til SPR klimatilpasning ivaretas i annet overordnet planverk i kommunen, f.eks kommuneplanens samfunnsdel og andre underliggende planer.

Bevare naturmangfold og karbonrike arealer – viktig for å nå Norges klimamål

Å redusere klimagassutslipp fra nedbygging av karbonrike arealer, inkludert myr og skog, vil bli avgjørende for å oppfylle Norges forpliktelser om klimagassreduksjon mot 2030. Temaet bør være med i det videre planarbeidet.

Iht. EU sitt klimarammeverk mot 2030 skal utslippene fra arealbrukssektoren ikke overstige opptaket i sektoren (den såkalte "netto-nullforpliktelsen"), og nedbygging av karbonrike arealer er hovedårsaken til at Norge ligger dårlig an til å klare nettonull-forpliktelsen. Regjeringen har allerede vedtatt forbud mot nydyrking av myr og utreder nå et forbud mot omdisponering av myr og andre karbonrike arealer jf. Meld. St. (2020-2021) Klimameldinga.

Landbruk

Det er laget regionale fagplaner for hvordan landbrukssektoren best mulig kan tilpasses for å redusere utslipp og maksimere opptak av klimagasser. Regionalt skog- og klimaprogram tar for seg skogbruket og regionalt miljøprogram omhandler jordbruket. Vi anbefaler at kommunen bruker disse programmene som utgangspunkt når det gjelder landbrukets rolle i planen. Det er også laget en felles bioenergi strategi for Nord-Norge som inneholder mål, strategier og tiltak for å øke andelen bioenergi fra jord- og skogbruk i de nordnorske fylkene.

• Skogforvaltning

Omtrent halvparten av norske klimagassutslipp fanges opp av skogproduksjon. Kommunen er skogmyndighet og kan gjennom det påvirke forvaltningen av skogressursene i kommunen slik at den bidrar mest mulig klimamessig. Skogbruket utgjør et positivt bidrag i klimasammenheng ved at skog binder CO₂ under veksten og lagrer dette i veden. Dette gjelder så lenge det ikke hogges mer enn årlig tilvekst. Når tre brukes i bygg som erstatning for stål og betong kommer i tillegg en substitusjonseffekt fordi tre har et lavere klimaavtrykk enn disse bygningsmaterialene. Det blir også en klimagevinst av å hogge skog til ved og bioenergi, når man utnytter energien til å erstatte mer klimabelastende energibærere som olje og gass. Lokalt råstoff bør brukes i vedproduksjon og

energiflisproduksjon slik at det blir kortest mulig avstand og minst mulig transport mellom råstoff og sluttbruker/kjøper. Skogarealet har en viktig rolle i kommunens klimatilpasning, og det er viktig at forvaltning av skogressursene blir en del av kommunens klima- og energiplan.

- Klimavennlig materialvalg i offentlige bygg

Bygg står for om lag en tredel av alle klimagassutslipp. Kommunen bør i planen ta inn at det i kommunale bygg skal vurderes klimavennlige løsninger i alle ledd. En konkret måte å gjøre dette på er å legge til rette for at tre kan velges som byggemateriale i nybygg og ved renovering. Tre er et av de byggematerialene med lavest klimagassutslipp.

- Bioenergi

I Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning, punkt 4, står det at planen bør inneholde informasjon om energisystem, energiforsyning og forbruk av energi innen kommunens grenser, herunder tilgang på miljøvennlige energiresurser. Bioenergi strategien for Nord-Norge kan gi kommunen mer informasjon om konkrete tilpasninger som kan gjøres for å øke andelen fornybar energi/bioenergi i kommunen.

Tilgangen på miljøvennlige energiresurser bør omhandles ved at kommunen skaffer seg dokumentasjon på skogressursene gjennom takster. En vurdering av mengde og type skogbasert råstoff tilgjengelig for energiproduksjon bør tas med i planen.

- Jordbruksforvaltning Kommunen har en rolle gjennom godkjenning av driftsmessige gode løsninger for jordleiekontrakter, og ved behandling av konsesjonssøknader ved kjøp av landbrukseiendommer (tilleggsjord). Gjennom forvaltningen av disse sakene kan kommunen være med på å styre bruken av arealene og redusere transportavstand fra driftssenter til disponible arealer for gårdbrukerne. Det pekes på strategier i kapittel 5.6 i regionalt miljøprogram for jordbruket i Troms og Finnmark 2019-2020:

- Riktig lagring og bruk av husdyrgjødsel (mer omtalt i kap. 5.5)
- Fokus på god agronomi – særlig drenering
- Arbeide for miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel (mer omtalt i kap. 5.5)
- Ta i bruk fornybart drivstoff til landbruksmaskiner
- Etablere flere biogassanlegg

Strategiene vil være nyttig å innarbeide i klima og energiplanen for videre å utarbeide en liste med klimatiltak for jordbruket. Regionalt miljøprogram peker også på at kommunene skal prioritere klimatiltak høyt i sine tiltaksstrategier for bruk av SMIL-midler. Det har kommet inn et nytt miljøtema i regionalt miljøtilskudd: klimarådgivning. Kommunen kan bidra med veiledning av landbruksnæringen om denne ordningen som skal føre til en tiltaksplan på gårdsnivå.

Innspill til utredningsbehov:

Naturregnskap/økosystemregnskap/økosystemtjenesteregnskap:

Et slikt regnskap kan brukes til å systematisere kunnskap om naturens goder og tjenester og bidra til bedre beslutninger for en bærekraftig utvikling. Det bør gi en oversikt over:

- Tilgjengelige karbonrike naturområder/arealer. Ikke bare hva som er bygd ned allerede.
- Hvilke tjenester/goder naturen gir oss, herunder også naturbaserte løsninger.

Metoden for dette er under utprøving/utarbeidelse. Men vi oppfordrer dere til å vurdere elementer i et slikt verktøy, særskilt om data på dette er tilgjengelig.

Klimasårbarhetsanalyse:

Dersom klimatilpasning skal være et tema i planarbeidet, bør det utarbeides en klimasårbarhetsanalyse som en del av planarbeidet. En slik analyse vil si noe om hvor robust og sårbar kommunen er i møte med framskrevne klimaendringer basert på ulike typer klimarisiko og hvilke sektorer som er mest utsatt for klimaendringene. Den kan gjøre det lettere å identifisere og prioritere viktige innsatsområder for å redusere klimarisikoen i kommunen.

Regnskap for å beregne utslipp og opptak fra skog og arealbruk:

Dette finnes på Miljødirektoratet sine nettsider. Regnskapet viser hvordan arealbruken har endret seg fra 2010 til 2015 og hvilke årlig utslipp eller opptak av klimagasser som følger av endringene.

Administrasjonens kommentar:

Regional planstrategi

Arbeidet med regional planstrategi for Troms og Finnmark er kommet i gang og som Statsforvalteren påpeker bør vi forholde oss til denne planen. Også innspillet om bioenergi strategi i Nord Norge vil vi ta med i det videre planarbeidet.

Klimatilpasning

Klimatilpasning inkluderes ikke i denne planen. Men det er en problemstilling som til dels er del en del av andre planer. Det er behov for mer fokus på klimatilpasning i Alta.

Areal

Vi vil se på muligheten for å utarbeide et arealregnskap i Alta. Hvordan dette skal gjøres blir en del av planarbeidet.

Landbruk

Gode klimaløsninger for landbruket er et tema vi ønsker å se på i arbeidet. Innspillene fra Statsforvalteren tas med videre i denne prosessen.

Bioenergi

Bioenergi som energibærere er et spennende tema, som vi ønsker å se nærmere på. Klimavennlige alternativ i tillegg til elektrisitet kan være viktige i overgangen fra fossile drivstoff. Vi ser videre på dette.

Nord Fiskarlag

Som det vises til i forslag til planprogram bidrar næringsliv og sjøfart til klimagassutslippene i Alta kommune, hvor et fremtidsrettet næringsliv må være gode på klimatiltak og arbeide for reduserte tiltak.

Også fiskerinæringen ønsker å bidra i «det grønne skiftet», men debatten rundt bærekraft er kompleks og sammensatt. Dersom det grønne skiftet kun handlet om miljø, ville det vært mulig å gjennomføre omleggingen på en helt annen måte enn man gjør i dag, imidlertid ville ikke den norske modellen som fiskeriene våre bygger på blitt ivaretatt. Det grønne skiftet handler både om å redusere klimautslippene, men også ivaretagelse av en differensiert fiskeflåte, bærekraftig økonomi og levende lokalsamfunn.

Fiskarlaget har fokus på at norske fiskere må gis forutsetninger og kraft til å komme seg gjennom det grønne skiftet. Det må både utvikles og implementeres ny teknologi om bord i båtene. Samtidig må faktorer som rammevilkår, flåteutvikling og hvordan kvotene disponeres bli en sentral del av debatten.

En annen utfordring for fiskere som ønsker å ta i bruk ny teknologi, er infrastrukturen for de miljøvennlige løsningene langs kysten. Dette er noe kommunene kan ha fokus på i sine kommuneplaner. For dersom kystflåten skal gå over til f.eks. elektrisk drift, må det være tilgang på landstrøm med tilstrekkelig kapasitet og ladermuligheter der fiskerne ferdes. Det er ikke realisme i det grønne skiftet før det kan tilbys en infrastruktur som støtter en slik overgang. Det gjelder både elektrisitet, hydrogen og biodrivstoff.

Nord Fiskarlag opplever at det er et økende fokus på utbedringer og tilpasninger i havneområder langs kysten som kan bidra til å redusere utslippene fra sjøfart, dette er positivt også for fiskerinæringen. Men inntil videre er hverken infrastrukturen på land, teknologiske løsninger om bord eller rammevilkårene for fiskeflåten på plass for en rask omstilling for fiskefartøyene.

Administrasjonens kommentar:

Alta kommune ønsker å bidra med å tilrettelegge for klimavennlig transport og overgang til klimavennlige energikilder. Dette vil vi ta med i den videre prosessen med planarbeidet.

Visjona AS

Vårt innspill tar for seg et moment som vi ser som svært viktig i den aktuelle situasjonen, og som ikke blir dekket i forslaget til planprogram som foreligger. Det skrives mye om reduserte utslipp, men lite om alternative kilder som kan bidra til den energien som faktisk er nødvendig også i fremtiden. Det handler om alternative energikilder. Vindkraft til havs og til lands snakkes det mye om, men er ikke nevnt i dette planforslaget. Det samme gjelder solenergi - både samlet opp via solcellepaneler og jordvarme, atomkraft og bergvarme. Teknologiene finnes, og er stadig i utvikling. Alta kommune kan gjøre gode grep for å fremskynde overgangen til fornybare energikilder, og bli en foregangskommune innen denne satsingen. Det er god økonomi for virksomhetene og fører til god økologi og samfunnsnytte. En start kan være å få dette som tema inn i en ny kommunedelplan for energi, klima og miljø, og planprogrammet er et naturlig utgangspunkt.

Administrasjonens kommentar:

Gode energiløsninger er viktige dersom vi skal klare å nå målene vi har satt oss. Alta kommune ønske å ta i bruk klimavennlig teknologi og energikilder.

Jaro As

- Krav til klimagassberegninger/livsløpsanalyse (LCA) for nybygg der man også vektlegger inntransport av byggevarer.
- At en minimum andel av byggets bæresystem skal planlegges/tilrettelegges for demontering og senere gjenbruk.
- Tilrettelegging for flere snødeponi - Gir mindre transport og bedre kontroll til opprydding. - Sette krav til bruk av gjenbruksmasser. eks. 10% av betongen skal være produsert med resirkulert betong og vann. - Krav til miljøsertifisering i anskaffelser, som miljøfyrtårn eller ISO 14001, Miljødeklarasjoner (EPD), ECO produkter etc.

Administrasjonens kommentar:

Gode innspill til tiltak for å redusere klimagass utslippene våre. Innspillet tas med i det videre arbeidet med planen.

Langfjorden bygdelag

Viser til tlf samtale med saksbehandler Atle Skjørestad den 2103 om dette. Det er ønskelig at det arrangeres et bygdelagsmøte i Langfjordbotn angående planprosessen. Denne kan gjerne samkjøres med vårt innspill rundt møte i bygda angående kommuneplanens samfunnsdel.

Administrasjonens kommentar:

Innspillet tas til orientering.

Interne innspill

Kommunalteknikk

Ser at transport utgjør en stor del av klimautslippene i Alta. Jeg tenker at dette er et område vi bør se nærmere på og hva vi kan gjøre for å få den ned. Et aktuelt tema for oss nå er all transport som skjer i forbindelse med snødumping/deponering. Vi er her eksempelvis under press på at det er krav om at snøen skal transporteres bort og ikke deponeres lokalt. En egen analyse på dette er relevant.

En realistisk vurdering av overgang til nullutslipps- kjøretøy og maskiner er også tema som er aktuell.

Klimaendringene har prognoser for mer ekstremnedbør og mer intense regnhendelser. Et av temaene i kommunedelplanen bør omfatte «klimatilpasning og overvannshåndtering»

Ønsker at vi også ser på miljøaspektet og samfunnsøkonomien ved permanent stenging av veier for gjennomkjøring. Slik som Aspemyra, Follumsvei, Nordre Ringvei og Vesterhaugveien.

Dette er normalt veier som kan ha en effekt med kortere kjøremønster hvis de hadde vært åpen for gjennomkjøring.

Ved at veiene er stengt må man kjøre lengere strekk for å f.eks levere barn i barnehage og skole.

Det skaper større trafikkbelastning og behov for utbedring på enkeltpunkter som utkjøring på E6, E45 og FV 8002. Vi burde også sett på om det er andre veier som kunne vært forlenga for sammenkobling med tanke på å få til kortere kjøreveier.

Lengere kjøreveier fører til mere utslipp, derfor burde vi sett på dette.

Administrasjonens kommentar:

Transport står for en stor del av utslippene våre. Det å finne gode løsninger for transport, infrastruktur og alternativer til fossil energi vil bli en vesentlig del av arbeidet med klimaplanen. Innspill som går på dette tas med videre i planarbeidet.

Hvilke klimaendringer økt temperatur vil gi i Alta og hvordan vi skal forberede oss til det som kommer blir det viktig å sette fokus på fremover. Det er et stort tema som vi ikke tar med i arbeidet med denne planen, her vil vi fokusere på hva vi i Alta skal gjøre for at klimaendringene skal bli minst mulig.

Kommuneoverlegen

Generelt:

I planen bør det gis en beskrivelse av hva planen omfatter, og hva den ikke omfatter. Dette med bakgrunn i at temaene «energi, klima, miljø» er forholdsvis store og omfattende tema

I rammer og føringer kan det med fordel vises til [Lov om folkehelsearbeid \(folkehelseloven\)](#) og Folkehelsemeldingen som Regjeringen lanserte i vinter. I folkehelsemeldingen er klimaperspektivet spesielt omtalt. Link til folkehelsemeldingen: ([Meld. St. 15 \(2022–2023\) - regjeringen.no](#))

Utdrag fra folkehelsemeldingen følger under:

Ifølge Verdhelseorganisasjonen er klimaendringar den største trusselen mot folkehelsa globalt (8), og klimaendringar er også ein trussel nasjonalt. Klimakrisa er derfor også ei helsekrise. Det betyr at helseargumentet for å handtere klimakrisa aldri har vore klarare. Fleire gode helsetiltak bidrar til å redusere utsleppa av klimagassar. Døme på dette er blant anna arbeidet regjeringa gjer for å få befolkninga til å følge kostråda. Regjeringa si satsing på meir aktiv transport, som å gå og sykle, bidrar også til å redusere utslepp av klimagassar og lokal luftforureining. Også regjeringa sitt arbeid med å redusere matsvinnet bidrar til reduserte klimagassutslepp.

Medvirkning:

Vi støtter det som fremkommer av planprogrammet at det legges opp til en bred medvirkning, at det også skal være et eget opplegg for dialog med barn og unge.

I Alta kommune gjennomføres det interne planmøter for ulike kommunale instanser og myndigheter. Møtene har form av en idemyldring der ulike problemstillinger og fakta blir lagt frem. Vi vil foreslå at det gjennomføres noe lignende også for denne planen

Tema og problemstillinger:

Tema transport. For å redusere bilkjøringen er det viktig å også se på hvordan barn og voksne er aktive til/fra skole og jobb, fritid mv. Det må legges til rette for hjertesoner rundt skolene, det må lages attraktive og trygge gang- og sykkelveier som kan brukes til alle årstider. Ved utbygging av nye boligområder i Alta er det viktig at det også tas inn hvordan befolkningen skal transportere seg selv fra bolig til skole/jobb/fritid. Dette temaet kan med fordel sees i sammenheng med planlagt mobilitetsstrategi i Alta kommune.

Administrasjonens kommentar:

Klima, energi og miljø gir rom for at mange tema kan inkluderes i planen. Planen er tenkt å synliggjøre Alta kommune og Altasamfunnets arbeid, muligheter og forpliktelser til å redusere utslipp av klimagasser i kommunen og den påvirkning vi har utenfor kommunens geografiske område.